

EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ KURUMU HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ: TERCİH SEBEPLERİ, BEKLENTİLERİ VE MEMNUNİYETLERİ

PARENTS' VIEWS ABOUT CENTER-BASED CHILD CARE: THEIR PREFERENCES,
EXPECTATIONS AND SATISFACTIONS

Remziye CEYLAN¹

Öz

Bu çalışmada, ailelerin çocukları için bakım türü olarak kurum bakımını tercih nedenleri, kurumu seçerken göz önünde bulundurdıkları özellikler ve kurumun memnun oldukları ve geliştirilmesini istedikleri yönleri incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemi uygulanarak, ebeveynlerle yapılan görüşmelerle okul öncesi eğitim kurumuna yönelik ihtiyaç, beklenti ve kurum seçme kriterlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya katılan 19 ebeveyn ile mülakat yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Ebeveynlerin tamamı çocuk kuruma başlayıncaya kadar çocuğun kendi evinde veya bakan kişinin evinde, anneanne/babaanne, akraba olmayan bir bakıcı veya anneanne/babaanne desteği ile akraba olmayan bir bakıcı tarafından bakıldığını ve kurum temelli bakıma geçme sebeplerinin çocuklarının mutlu olması, sosyalleşmesi ve iyi bir eğitim alması olduğunu ifade etmişlerdir. Mevcut kurumu seçmelerinin en önemli sebebi kurumun yakınlığı ve güvenilirliği olmuş, bunu kurumun fiyatının uygunluğu ve kendilerinin veya tanıdıklarının tavsiyeleri takip etmiştir. Ebeveynler, en çok öğretmenlerin ilgi, yaklaşım ve ulaşılabilirliğinden memnun olmuşlar; ayrıca kurumdaki eğitim faaliyetlerinden ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliği ve faaliyetlere katılımda esneklikten hoşlanmışlardır. Ebeveynlerin mevcut kurumdan beklentileri arasında eğitimin bireyselleştirilmesi, kurumun ev ortamına benzer bir ortam olması, içeride ve dışarıda daha çok oyun ve hareket sağlanması ve bilgilendirme ön plana çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi eğitimi, okul öncesi eğitim kurumu, ebeveyn görüşleri, nitel araştırma.

Abstract

This research investigates parents' reasons to switch from home-based to center-based child care as well as their reasons to choose the current center-based child care. It also examines aspects of current center-based child care that parents like and expect to be improved. A total of 19 parents were interviewed through semi-structured interviews. All parents indicated that their children had been in home-based child care, cared by a relative or non-relative adult, until they started using the current center-based care. Parents expressed that the most important reasons for them to switch the center-based care were to make sure that their children are happy and socialized and get better early childhood education. They preferred the current center-based care because it is located conveniently, reliable, affordable, and/or suggested by others. Parents liked that teachers are available to communicate about their children, and they approach to their children with love and care. They also liked the variety of social and educational activities and flexibility of participating in those activities. Parents desired their children to have more individualized education and more physical activities, the center to be more home-like, and to receive more information about their children's daily activities.

Keywords: Early childhood Education, Preschool, Parent's Views, Qualitative Methodology.

¹ Doç.Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, rceylan@yildiz.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3227-7189

1.GİRİŞ

Okul öncesi kurumlarının çocukların eğitim ve gelişimini desteklemek işlevinin yanı sıra çalışan annelerin çalışma saatleri esnasında çocuklarının bakımını sağlama işlevi de vardır (Bromer ve Henly, 2004). Günümüzde pek çok ebeveyn, özellikle anne çalışıyorsa, doğumdan okula başlayana kadarki dönemde çocuğuna ebeveyn bakımı dışında bir bakım sağlamaktadır. 2016 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ailelerin üçte ikisi çekirdek aile yapısında olup (TÜİK, 2017a), 0-5 yaş arası çocukların %14'ü anne dışında birisi veya kurum tarafından bakılmaktadır (TÜİK, 2017b). Ebeveyn bakımı dışında bakılan çocukların yaklaşık yarısı anneanne veya babaanne, %20'si bir akraba, komşu veya bakıcı tarafından bakılmakta, %20'si de kreş veya anaokuluna devam etmektedir. Ulusal veriler bulunmamakla birlikte, uluslararası istatistiklere göre aileler 0-2 yaş arası çocuklar için bir akraba veya bakıcı tarafından evde bakımı, 3-6 yaş arası çocuklar için ise kurum bakımını daha sık kullanmaktadır (Child Trends Data Bank, 2013). Özellikle, tam zamanlı ve normal mesai saatleri arasında çalışan anneler okul öncesi kurumlarını evde bakıma göre daha çok tercih etmektedir (Bromer ve Henly, 2004; Han, 2004; Li-Grining ve Coley, 2006; Yesil-Dagli, 2011).

1.1.Velilerin Bakım Türü Tercihi

Okul öncesi dönemdeki çocuklara anne-babanın dışında verilen bakım türleri; evde ve kurumda bakım olmak üzere ikiye ayrılabilir. Evde bakım, anne-baba dışında anneanne, babaanne, dede, hala, teyze gibi bir akraba tarafından verilen bakım; komşu, bakıcı vb. gibi akraba olmayan birisi tarafından bakım olmak üzere ikiye ayrılır. Kurumda bakım türleri ise anaokulu, ana sınıfı, kreş ve gündüz bakımevi olarak sınıflandırılır. Anaokulu, 36-66 aylık çocuklara yönelik okulları; ana sınıfı, 48-66 aylık çocuklara yönelik örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıfları (Millî Eğitim Bakanlığı, 2014); kreş, 0-36 aylık çocuklara hizmet veren kuruluşu; gündüz bakımevi ise 37-66 aylık çocuklara hizmet veren kuruluşu tanımlamaktadır (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2015).

Velilerin, anaokulu, kreş, anasınıfı gibi kurum tabanlı bakımı, akraba veya akraba olmayan bakıcılar tarafından verilen evde bakıma tercih etmeleri, ailenin demografik yapısı, çocuğun yaşı, ailenin çocuk bakımından beklentileri, bakımın ücreti ve ailenin gelir düzeyi ve kurum ile ilgili kriterler gibi faktörlerle ilişkilendirilmiştir (Chaudry, Henly ve Meyers, 2010; Johnson, Padilla ve Votruba-Drzal, 2017; Kim ve StellaFra, 2009; Leslie, Ettenson ve Cumsille, 2000; Peyton, Jacobs, O'Brien ve Roy, 2001; Planty vd., 2008; Yesil-Dagli, 2011). Kim ve StellaFra (2009), Amerika'daki velilerin çocuk bakım alternatifleri arasında olan evde bir akraba tarafından bakım, evde akraba olmayan bir bakıcı tarafından bakım ve kurum bakımı arasında seçim yaparken göz önünde bulundurdıkları kriterlere göre dört sınıf veli belirlenmiştir. Birinci grubu her şeyin önemli olduğunu düşünenler; ikinci grubu saat, yakınlık vb. gibi kullanıma yönelik kriterlere öncelik verenler; üçüncü grubu hiçbir kriterin çok önemli olmadığını düşünenler ve dördüncü grubu da öğrenme ve kalitenin önemli olduğunu düşünenler oluşturmuştur. Diğer taraftan, Leslie vd. (2000) ailelerin okul öncesi kurumlarını seçerken dikkat ettikleri özelliklerin velilerin demografik yapısına göre farklılık gösterdiğini bulmuştur. Evli olmayan annelerin daha çok fiyata; evli annelerin daha çok kurumdaki çocuk/çalışan oranına; evli erkeklerin ise fiyat, çocuk/çalışan oranı ve çalışma saatlerine dikkat ettikleri saptanmıştır. Öğrenme ve kaliteye ve gelişimsel özelliklere önem veren ebeveynlerin kurum bakımını (Johansen, Leibowitz ve Waite, 1996; Johnson vd., 2017; Kim ve StellaFra, 2009; Yesil-Dagli, 2011), kullanıma yönelik (bakımın saati, esnekliği, ücreti vb.) kriterlere öncelik verenlerin daha

çok akraba veya akraba olmayan bir bakıcı tarafından evde bakımı (Chaudry vd., 2010; Kim ve StellaFra, 2009) tercih ettikleri bulunmuştur. Eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin, düşük olanlara göre (Fram ve Kim, 2008; Fuller, Holloway ve Liang, 1996; Planty vd., 2008), gelir seviyesi yüksek olan ailelerin gelir seviyesi düşük olan ailelere göre (Early ve Burchinal, 2001; Hofferth ve Wissoker, 1992; Planty vd., 2008) kurum bakımını tercih etme olasılıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çocuk bakım yardımı, indirimler veya ailenin gelir düzeyinde bir şekilde artış olması, ailelerin çocuklarının evde bakıcı veya akraba tarafından bakılması yerine, okul öncesi kurumuna gönderme olasılıklarını artırmaktadır (Hofferth ve Wissoker, 1992; Walker ve Reschke, 2004; Weinraub, Shlay, Harmon ve Tran, 2005). Çocuğun yaşı büyüdükçe velilerin evde bakımdan daha ziyade kurumda bakımı tercih etme sıklıklarının arttığı da bulunmuştur (Fuller, Holloway ve Liang, 1996).

1.2. Velilerin Okul Öncesi Eğitim Kurumunu Seçerken Göz Önünde Bulundurdıkları Özellikler

Yapılan çalışmalarda, kurumun temiz ve düzenli olması, güvenilirliği, kurumda uygulanan eğitim programı, yönetici ve ebeveynlerin velilere karşı tutumları, sosyal etkinlikler, kurumun iş yerine ve/veya eve yakınlığı, kurumun hizmet saatlerinin anne-babanın çalışma saatlerine uygunluğu gibi kriterler ebeveynlerin okul öncesi kurum seçerken göz önünde bulundurdıkları hususlar olarak ortaya çıkmıştır (Aktaş Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008; Polat ve Çelmeli, 2015; Sevinç, 2006; Yeşil Dağlı, 2012). Fakat bu hususların önem sırası araştırmalarda farklılık göstermiştir. Argon ve Akkaya (2008) ve Aktaş Arnas'a (2002) göre kurumun temiz ve düzenli olması en önemli özellik olarak belirlenmiş; uygulanan eğitim programı, yönetici ve öğretmenlerin ebeveynlere karşı tutumları okul öncesi eğitim kurumlarını seçerken arkadan gelen önemli diğer iki özellik olarak tespit edilmiştir. Sevinç (2006) ve Yeşil Dağlı (2012), ebeveynlerin kurum seçerken en çok önem verdikleri kurum özelliğinin kurumun güvenilirliği olduğunu bulmuştur. Aynı şekilde, Polat ve Çelmeli (2015) de kurumun güvenilirliğinin aileler için çok önemli olduğunu ortaya koymuştur. Anaokulundaki çocuk sayısı, okulun eve ve iş yerine yakınlığı ve çalışma saatlerinin uygunluğu (Aktaş Arnas, 2002), kurumun güvenilir birisi tarafından tavsiye edilmiş olması veya kurumdaki çalışanların tanıdık olması (Yeşil Dağlı, 2012) ve fiyat (Polat ve Çelmeli, 2015) ebeveynler için daha az önemli görülen kriterler olmuştur.

Gamble, Ewing ve Wilhlem (2009), ebeveynlerin okul öncesi kurumu seçerken dikkat ettikleri özellikleri incelediği çalışmalarında, (1) kullanıma/uygulamaya dönük boyut, (2) kurumsal yapı, (3) eğitim programı, (4) hizmet verdiği saatler, (5) çocuk merkezlilik ve (6) okula hazırbulunuşluk olmak üzere altı boyut belirlemiştir. Çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesi ve okulda başarılı olmakla ilişkili olan okula hazırbulunuşluk boyutu kurumu seçerken en önemli özellik olarak ortaya çıkmıştır. Cryer ve Burchinal (1997) ebeveynler için okul öncesi eğitim kurumunun bütün özelliklerinin çok önemli olduğunu, bunların arasında özellikle iletişim, sağlık ve güvenlik ile ilgili özelliklerin diğer özelliklerden daha önemli olduğunu bulmuştur. Mensing, French, Fuller ve Kagan (2000) ise anneler için en önemli kriterin, çocuklarının güvende ve iyi bakılan bir yer olmasından emin olmaları olduğunu saptamıştır.

1.3. Okul Öncesi Eğitim Kurumundan Beklentiler

Ulusal çalışmalarda, ebeveynlerin okul öncesi kurumlarından en önemli beklentilerinin bilgilendirme (Seyfullahoğulları, 2012), sosyal becerilerinin desteklenmesi (Şahin, Şak ve Şahin, 2013; Vandebroek, De Visscher, Van Nuffel ve Ferla, 2008) sağlık ve güvenlik (Yaman ve Saçkes, 2017) olduğu tespit edilmiştir. Aktaş Arnas'ın araştırmasında (2002) ebeveynlerin yaklaşık %70'i, Argon ve Akkaya (2008)'nin araştırmasında ebeveynlerin yaklaşık %42'si, okul öncesi eğitim kurumlarının en önemli görevinin çocukların sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlaması olduğunu belirtmiştir. Aynı çalışmada, çocukların ilköğretime hazırlanması ve özbakım becerileri kazandırılması okul öncesi eğitim kurumlarının en önemli görevleri arasında yer almıştır. Veliler için, anne-babanın çalıştığı saatlerde çocukların bakımını sağlamak en son sıralanan görev olmuştur.

Şimşek ve İvrendi (2014), ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini belirlemeye yönelik geliştirdikleri ölçekte dört beklenti alanı belirlemişlerdir: Öğretmen, eğitim-aile, okul politikası ve bilgilendirme. Bulgular, velilerin her alanda beklentilerinin yüksek veya çok yüksek düzeyde olduğunu; eğitim düzeyi düşük ebeveynlerin, eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlere göre; düşük gelirli ebeveynlerin yüksek gelirli ebeveynlere göre okul öncesi eğitim kurumunun eğitsel özelliklerine yönelik beklentilerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğretmenin kişisel ve mesleki özellikleri, okulun altyapısı ve politikası ve bilgilendirilmeye yönelik beklentilerinin ebeveynlerin öğrenim durumuna göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Yaman ve Saçkes (2017) yaptıkları çalışmada dört ana alan belirlemişlerdir: İletişim ve erişilebilirlik, sağlık ve güvenlik, fiziki kaynaklar ve eğitim. Bu çalışmada, annelerin genel olarak babalara göre anaokulundan beklentilerinin her dört alanda da daha yüksek olma eğilimi gösterdiği bulunmuştur. Sonuçlar, özellikle iletişim ve erişilebilirlik ile sağlık ve güvenlik alanlarında annelerin babalara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek beklentiye sahip olduklarını göstermiştir.

Aileler, çocukları ve kendileri için en uygun okul öncesi kurumunu belirlerken, karşılarına çıkan ilk kuruma çocuklarını göndermeyip, çeşitli kriterleri göz önünde bulundurarak, önceliklerini ve beklentilerini belirlemektedir. Dolayısıyla, okul öncesi kurum seçimi rastlantısal değil, bilinçli bir şekilde yapılan bir seçim olup, bu kuruma devam edip etmeme kararı da beklentilerine ve ihtiyaçlarına cevap almalarına göre değişmektedir (Huston, Chang ve Gennetian, 2002; Yeşil Dağlı, 2012). Ailelerin okul öncesinde kurum bakımını tercih etme sebeplerini, kurumu seçerken göz önünde bulundurdıkları kriterleri ve kurumdan beklentilerini tespit etmek; hem ailelerin ihtiyaçlarının karşılanması hem de hizmet veren kurumların gerekli düzenlemeleri yapmaları açısından önem arz etmektedir. Ama, bu alanda yapılmış yeterince çalışma bulunmamaktadır. Şimdiye kadar yapılan çalışmalar da daha çok ölçek geliştirme ve uygulamaya dayalı olup, ucu kapalı, yönlendirilmiş kriterler ve beklentiler belirlenmiştir (örn., Şimşek ve İvrendi, 2014; Yaman ve Saçkes, 2017; Yeşil Dağlı, 2012). Ailelerin ihtiyaç ve beklentilerinin kendi tespit ve ifadeleriyle yapıldığı araştırmalar sınırlıdır (örn., Şahin, Şak ve Şahin, 2013).

Bu çalışmada, ailelerin çocukları için bakım türü olarak kurum bakımını tercih nedenleri, kurumu seçerken göz önünde bulundurdıkları özellikler ve kurumdan beklentileri incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemi uygulanarak velilerle yapılan görüşmelerle okul öncesi eğitim kurumuna yönelik ihtiyaç, beklenti ve kriterlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, çocuklarını üniversite bünyesinde hizmet veren okul öncesi kurumuna gönderen velilerin ortak tecrübelerini anlamak hedeflenmiş ve nitel araştırma yöntemlerinden olgusal yaklaşım kullanılmıştır. Creswell'e göre (2013) araştırma sorusu birden fazla kişinin bir olgu hakkındaki ortak tecrübelerini anlamak üzerine kurulu olduğunda olgusal çalışma en uygun yaklaşımdır. Olgusal çalışma bir olgu veya kavram hakkında çalışmaya katılan kişilerin tamamının yaşadıkları tecrübeleri nasıl anlamlandırdıkları üzerinde durur. Böylece bireysel olarak yaşananların daha geniş bir çerçevede betimlenmesi hedeflenir. Olgusal araştırmalarda, araştırmacı önce bir olgu belirler; ardından yaşananların ortak yönlerini tespit eder ve neyin nasıl yaşandığını betimler.

Çalışma, İstanbul'da bir devlet üniversitesinde farklı kampüslerde bulunan 2,5-6 yaş arasındaki çocuklara hizmet veren iki okul öncesi biriminde yapılmıştır. Çalışmanın yapıldığı tarih itibariyle, ana merkez olan kurum 30 yıllık olup, mevcudu dört ile 10 arasında olan beş sınıftan oluşan ve toplamda 37 çocuğa, küçük bir bahçenin içine oturtulmuş iki katlı bir binada hizmet veren bir kurumdur. Diğeri ise 3 yıllık olup, mevcudu 5-13 arasında değişen dört sınıfta toplamda 36 çocuğa, geniş bir bahçenin içine oturtulmuş tek katlı bir binada hizmet vermektedir. Kurum yöneticileri, kız meslek lisesi çocuk gelişimi mezunu olup, on yılı aşkın öğretmenlik tecrübeleri vardır. Her iki kurumda, tamamı kadın ve yaşları 22 ile 40 arasında, mesleki tecrübeleri dört ile 24 yıl arasında değişen toplamda dokuz öğretmen çalışmaktadır. Öğretmenlerin tamamı kız meslek lisesi çocuk gelişimi mezunudur. Aralarından dördü, Açık Öğretim fakültesi okul öncesi eğitim veya çocuk gelişimi ön Lisans mezunu, üçü ise öğrencisidir.

2.1.Katılımcılar

Çalışmaya toplam 19 ebeveyn katılmıştır. Katılımcıların altısı çocuğun babası, 13'ü çocuğun annesidir. Ebeveynlerin 18'i evli, biri boşanmıştır. Annelerin yaş aralığı 32-48 yaş ($\bar{X}=37$), babaların yaş aralığı ise 29-48 yaşdır ($\bar{X}=36$). Anne ve babaların yaklaşık %32'si ($f=6$) doktora, %26'sı ($f=5$) lisans, %16'sı ($f=3$) lise veya ilkokul/ilköğretim mezunudur. Ayrıca, bir baba (5%) ön lisans, bir baba (5%) ve 2 anne (10.5%) yüksek lisans mezunudur. Baba ve annelerin yaklaşık %37'si ($f=7$) akademisyendir. Katılımcıların tamamı kurumda memur veya akademisyendir. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. *Katılımcı Velilerin Socio-Demografik Özellikleri*

Katılımcı Kodu	Yaşı	Eğitim Düzeyi	İşi /Mesleği
D3K1	36	Doktora	Akademisyen
D3E4	37	Lisans	Memur
D3K1	34	Doktora	Akademisyen
D5E4	43	Doktora	Akademisyen
D5K2	29	Yüksek Lisans	Memur
D5K3	33	Ilkokul	Memur
D5K1	41	Yüksek Lisans	Okutman
D6E1	43	Yüksek Lisans	Akademisyen
Y3K1	33	Lisans	Memur

Y3K2	36	Doktora	Akademisyen
Y3K3	33	Lisans	Memur
Y3K4	37	Doktora	Akademisyen
Y4E2	34	Ön Lisans	Memur
Y4K1	37	Lise	Memur
Y4E3	48	Ortaokul	Memur
Y4K4	35	Lisans	Memur
Y5E2	35	Ortaokul	Memur
Y5K3	33	Lisans	Memur
Y6K1	35	Doktora	Akademisyen

Not. Kodlardaki *E* mülakata katılanın baba olduğunu, *K* ise mülakata katılanın anne olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya özne olan çocukların %68,4'ü ($f=13$) erkek, %31,6'sı ($f=6$) kızdır. Ebeveynlerin %52,6'sı ($f=10$) tek çocuk, %4'ü ($f=9$) iki çocuk sahibidir. İki çocuklu ebeveynlerin araştırma öznesi olan çocukların ikisi büyük çocuk, 7'si küçük çocuktur. Çocukların %26,3'ü ($f=5$) 36-41 aylık, %21,1'i ($f=4$) 42-47 aylık ($f=5$), %26,3'ü 48-59 aylık ($f=5$) ve %26,3'ü ($f=5$) 60-72 aylıktır.

2.2.Veri Toplama Süreci

Olgusal araştırmalarda derinlemesine görüşme teknikleri tavsiye edilmiştir (Creswell, 2013). Görüşme esnasında, araştırmacı katılımcılara genel sorular sorabileceği gibi, katılımcıları daha iyi anlamak için soruları derinleştirebilir. Görüşmelerde, katılımcılarla olumlu ve güven telkin eden bir ilişki kurmak, katılımcıların görüşlerini açıklarken rahat olması ve mümkün olduğunca derinlemesine bilgi sunması açısından oldukça önemlidir (Lester, 1999).

Bu araştırmada, ebeveynlerin görüşlerini anlamak için görüşme tekniği kullanılmıştır. Velilere kurum yöneticisi aracılığıyla ulaşılarak, çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiştir. Katılmak isteyen veliler için görüşme gün ve saat seçenekleri kendilerine iletilmiştir. Görüşme grupları, görüşmeye katılanların çocuklarının yaş grubuna göre homojen olarak ayarlanmıştır. Her bir kampüste 3 yaş, 4 yaş, 5 yaş ve 6 yaş olmak üzere dörder, toplamda sekiz görüşme grubu oluşturulmuş ve her yaş grubundaki çocukların velileri ile ayrı görülmüştür.

Görüşmeler bir odada, yuvarlak bir masanın etrafında o yaş grubunun velileriyle grup olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye başlamadan önce araştırmacı velilere kendini tanıtmış, araştırmanın amacından, gönüllülük ve gizlilik ilkelerinden bahsetmiştir. Görüşmenin başında veliler çocuk ve aile hakkında sosyo-demografik bilgiler içeren kısa bir anket doldürmüştür. Ardından, önceden oluşturulmuş olan dört ana görüşme sorusu etrafında, görüşmeler yapılmıştır. Görüşmede şu sorular sorulmuştur: (1) Çocuğunuz kuruma başlamadan önce kim tarafından bakılıyordu? Kuruma gönderme nedenleriniz nelerdir? (2) Mevcut kurumu seçerken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz? (3) Bu kurumda, hoşlandığınız ve memnun olduğunuz şeyler nelerdir? (4) Bu kurumdan beklentileriniz ve geliştirilmesini istediğiniz şeyler nelerdir? Görüşme esnasında gerektiğinde ek soru sorularak, gerektiğinde de söylenenlere açıklık getirilmesi istenerek velilerin görüşleri derinlemesine anlaşılmasına çalışılmıştır. Araştırmacının yanı sıra başka bir araştırmacı, görüşmede katılımcıların söylediklerini not almıştır.

Katılımcılara, kurumun lokasyonuna, çocuklarının yaş grubuna ve gruptaki veli sayısına göre kodlar verilmiştir. Örnek vermek gerekirse; D3K1 kodu, **D** kampüsündeki **3** yaş grubunda çocuğu olan, kadın veliyi; Y5E2 kodu, **Y** kampüsündeki **5** yaş grubunda çocuğu olan erkek veliyi ifade etmektedir. Kodların sonundaki numaralar kadın veya erkek velilere göre ayrılmadan verilmiştir.

2.3.Verilerin Analizi

Veri analizi sürecinde, araştırmacı katılımcıların önemli ifadelerini belirleyip, bu ifadeleri anlamlı bir şekilde gruplaştırarak temalar oluşturur (Creswell, 2013). Bu temalara, katılımcıların söylemlerinden örnekler verilerek, temalara canlılık kazandırılır (van Manen, 1990). Verilerin analizi için, önce not tutan iki araştırmacı görüşmede belirlenen sorular çerçevesinde ayrı ayrı temalar belirlemiştir. Daha sonra bir araya gelerek belirledikleri temaların üzerinde tartışmışlar ve %100 görüş birliğine vararak temalar geliştirmişlerdir. Ayrıca, katılımcıların hangi ifadelerinin hangi tema altında sınıflandırılacağı da belirlenmiştir. Katılımcıların temalardan bahsetme sıklık ve yüzdeleri tespit edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1.Çocuk bakım şekillerinden birisi olarak bir okul öncesi kurumunu seçme nedenleri

Yukarıda da belirtildiği gibi, okul öncesi dönemdeki çocukların bakımı evde bir akraba veya akraba olmayan bir bakıcı tarafından veya bir okul öncesi kurumda gerçekleştirilebilir. Araştırma, çalışma yapıldığı anda okul öncesi kurumuna devam eden çocukların velileri ile yapılmıştır. Bu araştırmanın konusu olmamasına rağmen velilerin kurum bakımını seçme nedenlerini daha iyi anlayabilmek için, görüşmeye çocukları kurum bakımına geçmeden önce hangi bakım türünü kullandıkları sorularak başlanmıştır. Velilerin tamamı, çocukları okul öncesi kurumuna başlayıncaya kadar çocuğun evde bir akraba veya akraba olmayan bir bakıcı tarafından bakıldığını belirtmiştir. Velilerin yaptıkları açıklamalarda, evde bir akraba veya akraba olmayan bir bakıcı tarafından verilen bakımın çocuğun gelişimsel ve eğitsel ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığı yönünde bir kanaat oluştuğu ve bu nedenle kurum bakımına geçmek istedikleri anlaşılmaktadır:

"Anneanne ve babaanne çok destekleyici. Ama, bu iş anneanne babaanne ile olacak bir şey değil. Bence çocukların eğitim alması çok önemli. O nedenle buraya başlattım." (Y3K1)

"Çocuğum babaanne ile kalıyordu ama çok bencil davranmaya başladı, oyuncakları falan paylaşmıyordu aşırı bir televizyon seyretme alışkanlığı başlamıştı, ben o yüzden buraya gönderdim." (D6K2)

3.2. Okul öncesi kurumdan beklentiler

Evde bir bakıcı veya akraba tarafından verilen bakımdan, kurum bakımına geçme kararı veren velilerin kurum bakımından beklentilerine yönelik ifadeleri analiz edilip kodlanmıştır. Velilerin beklentilerinin üç tema etrafında şekillendiği belirlenmiştir: Çocuklarının mutlu olması, sosyalleşmesi ve eğitim alması. Tablo 2'de bu sebeplerin sıklık ve yüzdeleri dağılımları verilmiştir.

Tablo 2. Çocuk Bakım Türü Olarak Kreş Seçme Sebepleri

Sebepler	F	%
Çocuğun mutlu olması	10	41.67
Çocuğun sosyalleşmesi	9	37.50
Çocuğun eğitim alması	5	20.83
Toplam	24	100.00

Çocuğun mutlu olması ve sosyalleşmesi

Çocuğun mutlu olması ve sosyalleşmesi öne çıkan iki beklenti olmuştur. Özellikle 5 ve 6 yaş grubunda çocukları olan veliler için en önemli beklenti çocuklarının sosyalleşmesi olup, okul öncesi kurumunda verilen eğitim ikincil derecede önem arz etmiştir. Velilerin bu yönde kullandığı bazı ifadeler şunlardır:

"Benim için gün içinde sayıları renkleri tanıması önemli değil. Ben ilköğretimde zaten onları öğrenecek diye düşünüyorum. Ben çocuğun burada daha çok mutlu olmasını istiyorum. Sosyalleşsin oyun oynasın istiyorum. Ama anaokulunda (sayıları renkleri tanıması) önemli olmaya başladı ama benim için her şeyden önce mutlu olması önemli. Çünkü burası ilk eğitim deneyimi, kötü olur ve ileriki yaşamını etkilerse beni üzer." (Y6K1);

"Benim için en önemli şey çocuğumun isteyerek gitmesi. Sayılar daha sonra geliyor. Birinci önceliğimiz onun memnuniyeti, severek gitmesi." (D3K1)

"Çocuğumun her şeyden önce kreşte mutlu olmasını isterim. Eğitim ondan sonra geliyor." (D6K2)

"Sosyalleşmesi, diğer çocuklarla oynaması, paylaşması, yaşam becerileri çok önemli. Anaokulunda harfleri tanıyabilsin, sayıları tanıyabilsin isterim, ama çok da akademik öğrenmesi önemli değil." (D5E4)

Çocukların iyi bir eğitim alması

Çocukların mutlu olması ve sosyalleşmesinin yanı sıra; veliler çocuklarının okul öncesi kurumunda iyi bir eğitim almasını ve verilen eğitimin bireyselleştirilmesini beklediklerini de belirtmişlerdir. Aşağıda bu konuya örnek veli ifadeleri verilmiştir:

"Onların iyi bir eğitim almalarını istiyoruz. Benden çok burada vakit geçiriyorlar burada, öğrendikleri çok önemli. Vaktini verimli geçirmesi en önemlisi. Öğretmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum." (D3E4)

"Bakım bizim için hiçbir zaman sorun değildi. Biz çocuk iyi bir eğitim alsın diye kreşe gönderdik." (Y5K3)

"Çocuğumun güvenilir bir ortamda ve mutlu olması benim için önemli. Ama iyi bir eğitim almasını da istiyorum." (D5K2)

3.3 Mevcut okul öncesi kurumunu seçme sebepleri

Tablo 3'de gösterildiği gibi velilerin mevcut okul öncesi kurumunu seçme sebepleri olarak veliler tarafından ifade edilen başlıca sebepler şunlar olmuştur: Kurumun velilerin

çalıştığı yere yakın olması, velilerin kurum çalışanlarına güven duymaları, fiyatının uygun olması ve kendi tecrübeleri veya tanıdıklarının tavsiyeleri.

Tablo 3. *Mevcut Okul Öncesi Kurumunu Seçme Sebepleri*

Sebepler	F	%
Kurumun velilerin çalıştığı yere yakın olması	14	35.90
Velilerin kurum çalışanlarına güven duymaları	12	30.77
Fiyatının uygun olması	9	23.08
Kendi tecrübeleri veya tanıdıklarının tavsiyeleri	6	15.38
Toplam	39	100

Bu sebeplerin hepsini toplar nitelikte, Y4E3 şunları ifade etmiştir:

"Çalıştığım yerde olduğu ve buradaki elemanları tanıdığım için. Birinci çocuğum da bu kreşe gelmişti ve benim hiç sorunum olmadı. Fiyatı da oldukça uygundu."

Kurumun yakınlığı ve güvenilirliği

Katılımcıların neredeyse tamamı için kurumun çalıştıkları işyerinde olması en önemli kriter olarak ön plana çıkmıştır. Bu durumu D5K3, *"Eşimin ve benim iş yerim burada olduğu için. Başka hiçbir nedenim yok. Ulaşım kolaylığı, öncelikle"* diyerek özetlemiştir.

Velilere göre bu durum, bazı yönlerden avantaj sağlamıştır. İlki, çocuklarının fiziksel olarak kendilerine yakın ve ulaşabilecekleri bir mesafede olmasıdır. Bu durumu bir veli şu şekilde özetlemiştir:

"Evime yakın bir yere vermiştim daha önce ama öylesi daha zor oluyor. Bir şey için çağırdıklarında burada olunca daha rahat gidip geliyoruz." (Y3K2).

Evi işyerine yakın olan veliler için, kurumun iş yerine yakınlığının yanı sıra evlerine yakınlığı da önem arz etmiştir.

"Evime ve iş yerime yakınlığı. Ben karşıda (İstanbul'un diğer yakasında) otursam servisle çocuğu getirip götürmem" (D3E4)

Diğer taraftan, evi iş yerine yakın olmayan veliler için, kurumun iş yerinde olması ikincil bir avantaj getirmiştir. Bu da velilerin kurum personel servisinde çocuğuyla beraber yolculuk yapabilme imkanının olması dolayısıyla hem ulaşım kolaylığı sağlaması hem de serviste beraber vakit geçirebilmeleridir. Evi ile işyeri uzak olan iki veli bu duruma şu şekilde değinmiştir:

"Evime yakın olmasından çok bana yakın olmasından dolayı tercih ettim. Yolda yaklaşık bir saat geçiyor, beraber gidip geliyoruz, beraber vakit geçiriyoruz." (Y3K2)

"Yolda beraber gelip gidiyoruz. Tüm gün ayrıldıktan sonra yolda beraber vakit geçirmek önemli." (Y3K1)

Kurumun kendi işyerlerine ait bir kurum olmasından kaynaklanan üçüncü avantaj ise velilerin kuruma karşı güven duymalarıdır. Bununla ilgili olarak örnek teşkil edecek veli görüşleri şunlardır:

"Çalıştığım kurum olması ve bundan dolayı güvenilir olması en önemli neden. Çocuğu bırakıp gittiğimde burada içim çok rahat. Huzurluyum. Belki çok yakınımda olduğu için. Ama mutsuz olsa alır başka bir okula verirdim." (Y6K1)

"Kreşin işe yakınlığı çok önemli. Bir şey olduğunda hemen buraya gelebilirim. Buradakilerin tanıdık ve güvenilir olması. Gözüm arkada kalmadan bırakıp gidiyorum, başka bir kreşe böyle rahat bırakamam." (Y3K1)

"Çalıştığım kurum olması. Yakın olması çok önemli. Başka bir yere güvenemezdim herhalde." (D6E1).

Kurumun fiyatının uygunluğu

Kurumun fiyatının uygunluğu da özellikle 3 ve 4 yaş grubundaki çocukların velileri tarafından vurgulanmıştır. Örnek olarak veliler şunları ifade etmiştir:

"... fiyatının uygun olması da önemli" (Y3K1)

"Fiyatı da çok önemli ve burası çok uygun. Verilen hizmet de çok iyi. O fiyata o hizmet çok uygun, aynı hizmete neden 500-600 lira vereyim." (Y3K2).

Kendi tecrübeleri veya tanıdıklarının tavsiyeleri

Bazı veliler, işyerindeki başka velilerin de şimdi veya daha önceden çocuklarını bu kuruma gönderdikleri için onlardan tavsiye aldıklarını ve kreşe güven duyduklarını ifade etmişlerdir. Bazı veliler ise, ilk çocuklarını bu kuruma gönderdikleri için memnun kaldıklarını belirtmişlerdir. Velilerin ifadelerinden örnekler şunlardır:

"Ben hiç öğretmenleri falan bilmiyordum ama hocaların çocukları buraya gidiyorlar. .... Hanımın (kurum müdürü) öğrencisi şimdi araştırma görevlisi burada. O nedenle de biliyordum memnunlardı." (Y3K1)

"Ben web sayfasından mezunlarını buldum. Hocaların çocukları falan buraya geliyormuş, mezun olanların çocukları halen buraya geliyor ve seviyor olmaları. Hocaların falan tavsiye etmesi ve güvenilir olması çok etkiliyor." (Y3K2)

"Kreşin 25 yıllık bir geçmişi var. Büyük çocuğumuz buradan mezun. Hocalarımızı müdürümüzü tanıyoruz." (Y4K4)

3.4. Mevcut kurumun hoşlandığınız ve memnun olduğunuz yönleri

Öğretmenlerin ilgi, yaklaşım ve ulaşılabirliği

Velilerin mevcut kurumdan memnuniyetleri, öncelikle öğretmen odaklı olmuştur. Öğretmenlerin çocuklara ilgi ve yaklaşımları ile veli-öğretmen arasında iletişim kanalının açık olması velilerin en çok memnun oldukları ve dile getirdikleri konu olmuştur. Velilerin mevcut kurumun hoşlandıkları veya memnun oldukları yönlerinin sıklıkları ve yüzdeleri Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4. *Ebeveynlerin Mevcut Kurumun Hoşlandıkları /Memnun Oldukları Yönleri*

Hoşlanılan /Memnun Olunan Yönler	F	%
Öğretmenlerin ilgi, yaklaşım ve ulaşılabilirliği	15	50.00
Sosyal faaliyetlerin çeşitliliği ve katılımı esneklik	10	33.33
Psikolog olması	5	16.67
Toplam	30	100

Veli ifadelerinden bazıları şunlardır:

"Öğretmenler sevgi dolu ve güvenilir." (Y3K1)

"Öğretmenlerin çocuklara ne kadar ilgili olduklarını gördüm ben, içim çok rahatladı." (Y3K3)

"Davranışları, çocuğu yetiştirmek istedikleri tutum ve davranışları olarak çok iyiler, diyecek bir şey yok" (Y5E2)

"Memnun olduğum şeyler, öğretmenin çocuğumu sevmesi. Yardımcı elemanlar da çok yardımcı ve çok güler yüzlü" (D5K3)

"Kızım aduyulan ilgi çok fazla. Bütün öğretmenler duyuyor sadece kendi öğretmeni değil." (D3K1)

Veliler spesifik olarak, öğretmenlerin çocukların yemelerine, uyumalarına, terlemelerine vb. hassasiyet göstermelerinden özellikle memnun olduklarını belirtmişlerdir. Örnek olarak şu ifadeler yer verilebilir:

"Öğretmen, Aylın yemek yemeden uyuduğu zaman ben kendimi çok huzursuz hissediyordum dediğinde çok mutlu oldum ve huzur duydum. Güven duydum." (Y4K1)

"Terledikleri koşturdukları zaman üst başlarını hemen değiştiriyorlar. Hemen müdahale ediyorlar. Çocuğun kullandığı bir ilaç varsa, saatinde veriyorlar." (Y4K4)

"Çocuğu çok fazla sıkılmaları hoşuma gidiyor. İllaki yemek yiyin diye diretmiyorlar veya illaki uyuyun diye sıkıyorlar. Çocuğum zorlandığı zaman kreşten soğuyor, öğretmeninden soğuyor. Bir kaç sefer öğretmenine uyumak istemediğini söylediğinde öğretmeni tamam demiş, eline kitap vermiş." (D3K1)

Öğretmen-veli iletişim kanalının açık olması ve velinin istediği zaman öğretmene ulaşabilmesinden duyulan memnuniyeti de şu ifadelerle örneklendirmek mümkündür:

"Öğretmenden çok memnunum. Öğrencilerle ilgilenmesi, velilerle iletişimi çok hoşuma gidiyor. Ayı ayrı bütün öğrencilerin velileriyle çocukları tanıdıktan sonra görüştü. Ben kapıya çağırıp anlatmamdan ziyade beni çağırıp özel olarak zaman ayırması güzel bir şey." (D6E1)

"İletişim güzel. Öğretmeni ile istediğim zaman gidip görüşmek çok önemli. Gerek Müdüre Hanım gerek öğretmenlerle. Hepsi güler yüzlü." (Y6K1)

Sosyal faaliyetlerin çeşitliliği ve katılımı esneklik

Kurumun programında sanat derslerinin olması ve çocukların sanatsal etkinliklere katılması velilerin hoşuna giden bir diğer husus olarak ortaya çıkmıştır. Velilerin bu yöndeki ifadelerinin bazıları şöyledir:

"Üniversite içinde olmasının getirdiği bir avantaj, genç öğrenciler geliyor bir şeyler anlatıyorlar. Spor hocaları var, aktivite hocaları var, bu yüzden iyi geliyormuş gibi geliyorlar." (Y3K1)

"Aldıkları farklı eğitimler hoşuma gidiyor. Branş eğitimi alıyorlar. Resim, müzik, İngilizce. Stajyer öğrenciler geliyor." (Y5K3)

"Liste veriliyor, katılmak isteyenler için değişik aktiviteler var. Çocuklar hiçbir şeye zorlanmıyor, çocuklar istediğini tercih ediyorlar. Jimnastik, bale vb." (Y3K4)

"Gezilere götürüyorlar. Hoşumuza gidiyor." (Y4K4)

"Burada ayda bir kez tiyatro gösterisi olması çok önemli. Tiyatronun kalitesinden çok emin değilim ama tiyatro olması çok önemli" (Y3K2)

Kurumdaki en büyük yaş grubunda çocuğu olan bir veli şunları söylemiştir:

"Drama yapıyorlar, satranca başladılar, seramik dersi var. Bunlar benim hoşuma gidiyor. Sosyal aktivitelerin olması beni mutlu ediyor. Aylık tiyatro gösterimleri oluyor. Ben oğlumu her hafta götürüyorum ama burada arkadaş grubu ile gitmesi çok güzel oluyor gülme şekli bile değişiyor. Onun buraya olan motivasyonunu etkiliyor. Fırsat buldukça dışarıda aktivite yapıyorlar. Bu çocukların da kendine güven kazanmasına yardımcı oluyor. Kendisi dışarıya rahat çıkabiliyor." (Y6K1)

Veliler ayrıca kurumdaki eğitim faaliyetlerinden ve kuruma hizmet veren bir psikolog olmasından memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

"Her gün bir faaliyet yapıyorlar. Yeni bir şeyler öğreniyorlar." (Y4E2)

"Öğrendiklerini faaliyetlerle pekiştiriyorlar güzel oluyor." (Y4E3)

"Müfredatı iyi takip ediyorlar. Müfredatı İnternette yayınlıyorlar. Hafta hafta ne yapacakları ne yiyecekleri belli. Bildirdikleri şekilde yapıyorlar." (Y4K4)

"Psikolog geliyor çocukları takip ediyor. Öğleye kadar çocuğu takip ediyor, öğretmen ile de görüşüyor. Daha sonra veli ile görüşüyor." (Y3K4)

3.5 Mevcut kurumun geliştirilmesi ve/veya değiştirilmesi istenen yönleri

Eğitimin bireyselleştirilmesi, kurumun ev ortamına benzer bir ortam olması, içeride ve dışarıda daha çok oyun ve hareket sağlanması ve bilgilendirme ön plana çıkmış olan temalardır. Bunların dışında kurumun temiz olması, kurumda kahvaltı verilmesi, oyun ve eğitim materyallerinin çoğaltılması, dışarıda daha çok sosyal faaliyetlerin (müze gezisi, tiyatro vb.) yapılması gibi istekleri de olmuştur. Bu isteklerinin sıklık ve yüzdelikleri Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Velilerin Mevcut Kurumun Değiştirilmesi veya Geliştirilmesini İstediği Yönler

Değiştirilmesi/Geliştirilmesi İstenen Yönler	F	%
Eğitimin bireyselleştirilmesi	13	20.63
Kurumun ev ortamına benzer bir ortam olması	12	19.05
İçeride ve dışarıda daha çok oyun ve hareket sağlanması	10	15.87
Bilgilendirme	10	15.87
Kurumun temiz olması	5	7.94
Kurumda kahvaltı verilmesi	5	7.94
Oyun ve eğitim materyallerinin çoğaltılması	4	6.35
Dışarıda daha çok sosyal faaliyetlerin (müze gezisi, tiyatro vb.) yapılması	4	6.35
Toplam	63	100

Eğitimin bireyselleştirilmesi

Veliler, kurumda verilen eğitimin bireyselleştirilmesini, çocukların ilgi ve isteklerine yönelik olarak çocuklara eğitim ve faaliyet imkanlarının sunulmasını ve çocukların zorlanmamasını istemişlerdir.

"Çocuklara hep standart aynı resimleri seven çizen aynı oyunları oynayan değil de; farklı ilgilerine göre bir şeyler yapılsa." (Y3K2)

"Bireysel özelliklerine uygun eğitimler verilsin. Kalıplaşmış şekilde değil. Her zaman olmasa bile teşvik etmek. Zorlayarak olmuyor, zorlandığı zaman çocuklar tepkiyi veriyor. Bizim gibi duygularını gizlemiyor." (Y3K3)

Kurumun ev ortamına benzer bir ortam olması

Özellikle 3 yaş grubundaki çocukların velileri, kurumun çok kurallı ve sürekli faaliyetler yapılan bir yer değil, daha çok ev ortamına benzeyen daha esnek programı olan bir yer olmasını istemiştir.

"Ortamın biraz daha rahatlaması gerektiğini düşünüyorum. Fiziksel ortamın plastik sandalyelerin üstünde gün boyu bence hiç hoş değil. Biraz daha ev ortamına benzer bir şey olması. Çocukların yakınlaşıp iş birliği yapabileceği bir ortam bile yok. Bir köşeye halı koysunlar küçük bir kanepede koysunlar." (D5K2)

"Çok erken yaşta çok faaliyet yapılmasın ama çocuklar oyun oynayarak vakit geçirsün. Ben kendim ev hanımı olsam bu yaşta çocuğu kreşe getirmem. Faaliyet saati diye çocuğa faaliyet yaptırılmasın. Çocuk isterse yapsın, burası ev ortamına yakın bir ortam olsun. Gündüz biraz enerjisini atsa. 5 yaşından sonra bu olabilir ama bu yaşta çocuk eğer resim yapmak istemiyorsa yapmasın. Kurallar öğretilsin, paylaşmayı öğrensin, kâğıt yırtmasın, ama faaliyet yapmak için zorlanmasın." (Y3K2)

"Yaş grubu küçük olan çocuklarda biraz daha esnek olunması. Çocuklar burada sakin sırayla falan gelip gidiyorlar." (Y5K3)

"Ben de genel anlamda biraz daha esnek olunabilir diye düşünüyorum. Ama bir taraftan da kural koymak gerektiğini düşünüyorum. Benim kızım kitap okumaktan daha çok resim yapmayı falan seviyor." (Y3K1)

Rutinler ve faaliyetler hakkında bilgilendirme

Veliler, çocuklarının yaptıkları faaliyetleri, ne ve ne kadar yediğini, ne kadar uyduğunu ve gün içinde neler olduğunu bilmek istediklerini ifade etmişlerdir:

"Fotoğraflar, yaptıkları etkinlikler sergilensin. Web sayfasına konsun." (Y3K3)

"İlk aylarda çocuğun neler yaptığını gösteren belge vardı. Artık yok, çocuktan haber alamazsak bile ondan bilgi alıyorduk, şimdi yok onu almak istiyoruz." (Y3K2)

"Benim kızım banyoda düşmüş. Kafasını çarpmış, buz koymuşlar. Ben çocuktan duyuyorum." (D5K1)

"Benim çocuğum da sandalyeden düşmüş benim de haberim olmadı çocuk söyledi." (D5K3)

İçeride ve dışarıda daha çok oyun ve hareket sağlanması

Veliler, gün içerisinde hava şartları elverdiği ölçüde, çocuklarının dışarıya/bahçeye çıkartılmasını ve oynamasını istemişlerdir. Ayrıca, kurumun içinde de çocukların daha çok hareket edebilecekleri alanlar oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir.

"Dışarıya çıkmasını istiyorum. Yaz kış yapsınlar istedim. Kısa süreli de olsa." (D5E4)

"Dışarı çıkmalarını istiyorum. Ama gözetlesinler." (D5K2)

"Uyandıktan sonra zannediyorum çocukları kontrol etmek zor diyerek dışarı çıkarmıyorlar, zor olduğunu kabul ediyoruz ama olmaz değil. Kurallar konularak dışarı çıkarılabilir." (Y3K2)

"Geniş olan bir yer olsa fiziksel olarak ve çocuk rahat rahat hareket edebilse; hoplayıp zıplayabilse." (D6E1)

"Kreşin içinde biraz daha hareket edebilecekleri bir şeyler olsun. Daha çok hareket etseler dans etseler falan. Çocukların enerjilerini atamadıklarını düşünüyorum." (Y3K2).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada velilerin çocukları için kurum bakımını ve halen kullanmakta oldukları kurumu seçme nedenleri, bu kurumun memnun oldukları yönleri ve bu kurumdan beklentileri araştırılmıştır. Çalışmaya katılan velilerin çocuklarının tamamı bu kuruma başlamadan önce evde bir bakıcı veya anneanne/babaanne tarafından bakılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre aileler, çocukları üç yaşına yaklaştığında evde bakımı devam ettirme imkanları olsa bile (evde anneanne/babaanne veya bakacak birisi varken) kurum bakımına geçmeyi tercih etmiştir. Muhtemeldir ki, çocuğun yaşının, mevcut kurumun bakım verdiği yaş grubu kriterini tutması ile eş zamanlı olarak veliler, evde akraba olmayan bir bakıcı veya bir akraba tarafından verilen bakımdan kurum

bakımına geçmeyi değerlendirmeye başlamışlardır. Bu değerlendirme sadece aynı tip bakım türünden birini seçmenin ötesinde, birbirinden oldukça farklı bir bakım türüne geçmeyi içermektedir. Ev ortamında ve bire-bir verilen, ayrıca pek çoğu için anneanne/babaanne gibi biyolojik bir bağı olan kişiler tarafından ve bunun getirdiği şefkat ve tolerans ile bakılan çocukların bu ortamdaki alınarak kurum ortamına verilmesi aileler için oldukça önemli bir karardır. Çünkü kurum ortamı, resmi ve biyolojik bağı olmayan bir öğretmen tarafından bakım ve eğitimin verildiği, ev ortamından çok daha kalabalık ve alışılmış olan birebir ilginin daha az alınabileceği bir ortamdır.

Bu çalışmada ebeveynlerin, çocuklarının yaşları büyüdükçe gelişimlerinin ve eğitimlerinin desteklenmesinin evde bakım türünden daha çok kurumda mümkün olduğuna dair kanaat geliştirdikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, ebeveynlerin evde bakımdan kurum bakımına geçerken başlıca beklentilerinin çocuklarının sosyalleşmesi ve eğitim olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, Vandebroek vd. (2008) ve Şahin vd. (2013)'in çalışmalarıyla örtüşmektedir. Ayrıca, çalışmanın bulgularından yola çıkarak, çalışmaya katılan ebeveynlerin, öğrenmeye ve gelişimsel özelliklere önem verdikleri anlaşılabılır. Bu bulgular, öğrenme ve gelişimsel özelliklere önem veren velilerin kurum bakımını daha çok tercih ettikleri yönündeki literatür ile uyumludur (Johansen vd., 1996; Johnson vd., 2017; Kim ve StellaFra, 2009; Yesil-Dagli, 2011). Daha önceki çalışmalarda eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin, düşük olanlara göre daha sıklıkla kurum bakımını tercih ettikleri saptanmış olup (Fram ve Kim, 2008; Fuller vd., 1996; Planty vd., 2008), bu çalışmaya katılan velilerin çoğunluğunun eğitim seviyelerinin lise ve üstü olması da göz önünde bulundurulduğunda, çalışmanın bulgularının daha önceki çalışmalar ile örtüştüğü görülmektedir. Ayrıca, velilerin bir kısmı çocuklarının eğitim alması için kuruma gönderdiklerini ifade ettikleri halde, hiç birisi kurumda verilen eğitim programını incelediğini ve eğitimi nedeniyle tercih ettiğini belirtmemiştir. Bu bulguda, katılımcıların eğitim düzeylerinin yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Şimşek ve İvrendi (2014)'nin çalışmasında ortaya çıkan, eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin, eğitim düzeyi düşük olan ebeveynlere göre okul öncesi eğitim kurumunun eğitsel özelliklerine daha az önem verdikleri yönündeki araştırması ile uyumludur.

Velilerin mevcut kurumu seçme sebebi olarak kurumun güvenilirliği veya güvenilir birisi tarafından tavsiye edilmiş olması, daha önceki çalışmalarda olduğu gibi (Sevinç, 2006; Polat ve Çelmeli, 2015; Yeşil Dağlı, 2012) bu çalışmada da ebeveynlerin kurum seçerken çok önem verdikleri kurum özelliği olarak ortaya çıkmıştır. Öne çıkan diğer önemli kriter ise kurumun iş yerine yakınlığı olmuştur. Yakınlık hem ulusal hem de uluslararası literatürde (Aktaş Arnas, 2002; Kim ve StellaFra, 2009; Yesil-Dagli, 2011), her zaman en önemli kriter olmasa bile okul öncesi kurumu seçerken önemli bir kriter olarak karşılaşılmaktadır. Fakat, bu çalışmayla, kurumun işyerine yakınlığının, bazıları için eve de yakınlığının, dolayısıyla gerektiğinde çocuklarına kolayca ulaşabilmelerinin, İstanbul gibi büyük ve trafik sorunu yaşanan şehirlerde ne kadar önemli olduğunun altı çizilmiştir. Ayrıca velilerin çocuklarını kuruma gönderirken çocuk bakım ödeneği alıp almadıkları bilinmemekle beraber, okul öncesi kurumun ücretinin üniversite çalışanları için indirimli olması, ayrıca dışarıdaki okul öncesi kurumlarına göre daha uygun ücretli olması veliler için bir tercih sebebi olarak ortaya çıkmıştır. Yapılan uluslararası çalışmalarda, çocuk bakım yardımı veya indirimlerin ailelerin çocuklarını okul öncesi kuruma gönderme olasılıklarını artırdığı tespit edilmiştir (Hofferth ve Wissoker, 1992; Walker ve

Reschke, 2004; Weinraub vd., 2005). Bu çalışmanın bulguları da literatür ile benzerlik göstermiştir.

Kuruma çocuklarını gönderen ebeveynler en çok kurumdaki öğretmenlerin ilgi, yaklaşım ve ulaşılabilirliğinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgu, Yaman ve Saçkes (2017)'in ve Cryer ve Burchinal (1997)'in çalışmalarındaki iletişim ve erişilebilirliğin veliler için çok önemli olduğu bulgusu ile örtüşmektedir. Veliler ayrıca, sosyal faaliyetlerin çeşitliliği ve katılımında esneklikten memnun olduklarını belirtmişlerdir. Kurumdaki eğitim faaliyetlerinden memnuniyetleri de bu iki temanın arkasında kalmakla birlikte dile getirilmiş olan bir diğer konudur. Fakat, velilerin kurumu seçme nedenleri arasında eğitim faaliyetlerini çok göz önünde bulundurmadıkları; eğitim öğretim konusunda beklentilerinin çok yüksek olmadığı; çocukların sosyal gelişimlerinin daha ön planda olduğu düşünüldüğünde, eğitim faaliyetlerinden memnuniyetin daha geri planda ifade edilmiş olması şaşırtıcı değildir.

Ebeveynlerin kurumdan beklentileri arasında eğitimin bireyselleştirilmesi, kurumun ev ortamına benzer bir ortam olması, içeride ve dışarıda daha çok oyun ve hareket sağlanması, rutinler ve faaliyetler hakkında bilgilendirme, kurumun temiz olması, kurumda kahvaltı verilmesi, oyun ve eğitim materyallerinin çoğaltılması ve dışarıda daha çok sosyal faaliyetlerin (müze gezisi, tiyatro vb.) yapılması yer almıştır. Bu bulgular kısmen literatür ile örtüşmektedir. Şöyle ki; bazı çalışmalarda da veliler okulda sosyal aktiviteler yapılmasına ve okulun fiziksel ve sosyal ortamının önemine vurgu yapmış (örn., Şahin vd., 2013) ve sosyal etkinlikleri gerekli görmüşlerdir (Argon ve Akkaya, 2008); fakat bu çalışmaya katılan ebeveynlerin bir kısmı, sosyal etkinlikleri yetersiz bulmuştur. Çocuklarının daha çok sinema, tiyatro, müze gezisi gibi etkinliklere götürülmesini beklediklerini belirtmiştir. Ayrıca, literatür ile uyumlu olarak (Seyfullahoğulları, 2012), bu çalışmaya katılan veliler de çocukların kurumdaki günlük faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmak istediklerini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan, literatürden (Aktaş Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008; Şahin vd.,2013)) farklı olarak, kurumun temiz ve düzenli olması bir beklenti veya kurum seçilirken bir kriter olarak ön plana çıkmamıştır. Ebeveynlerin kurumdan beklentileri, ebeveynlerin şu anki kullandıkları kurumun işleyişi, kaynakları ve alt yapısı çerçevesinde şekillendikleri anlaşılmaktadır. Örneğin, kurumlardan ana kampüste olanın bahçesinin küçük olmasından kaynaklı olarak, çocuklarını bu kuruma gönderen ebeveynler dışarıda daha çok oyun alanı sağlanması üzerinde durmuştur. Bu bulgu uluslararası ve ulusal literatürde çok ortaya çıkan bir tema değildir. Bunun bir sebebi, kurumların açılış ve işleyiş yönetmeliğindeki farklılıklar ve bu yönetmeliklerin pratikte uygulanma derecesi; bir diğer sebebi ise günlük rutinde çocukların ebeveynlerin istedikleri kadar dışarıya çıkarılmaması olabilir.

Literatürde çok yer bulmayan, fakat bu çalışmada ortaya çıkmış olan bir diğer konu, kurumdaki ortamın ev ortamına yakın olmasına ve çocukların etkinliğe katılıp katılmama konusunda serbest bırakılmasına yönelik istekleri olmuştur. Genel olarak, okul öncesi kurumlarının eve benzer şekilde dizayn edilmesi çocukların rahat ve evde gibi hissetmesine katkı sağlar (Carneiro, Dias ve Soares; 2016; Shepherd ve Eaton,1997). Bu bakış açısı, ebeveynlerin çocuklarını daha çok sosyalleşmesi amaçlı olarak kuruma göndermek istemelerinden, dolayısıyla da yapılandırılmamış, çocuk merkezli oyunlara yönlendirilerek bunun daha kolay sağlanabileceğine dair inançlarından kaynaklanabilir. Ayrıca, çocuklarını daha önce ev merkezli bakımdan alıp, kurum merkezli bakıma verdiklerinde, halen ev merkezli bakımdaki beklentilerini devam ettirdiklerinin de bir göstergesi olabilir. Kurumun ev ortamına yakın olması ve

gerektiğinde rutin ve kuralların esnek olması çocuk gelişimi ve eğitimi açısından tercih edilen bir durumdur. Fakat kurallar ve rutinler, hem çocuk gelişimi ve eğitimi ilkeleri hem de bir eğitim kurumunun işleyişi açısından gereklidir (McLeod vd., 2017). Çocukların kurumlardaki etkinliklere ve rutinelere katılmasında, çocuklara katılma/katılmama yönünde esneklik sağlanmasının yanı sıra, çocukların ilgi, ihtiyaç ve gelişimlerine göre etkinlik planlama ve uygulama yapılması tercih edilmelidir.

Bu çalışma birkaç açıdan önemlidir. İlk olarak, velilerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini ve kurum seçerken dikkat ettikleri hususları çalışan sınırlı sayıda da olsa ulusal çalışma bulunmakla birlikte (Aktaş Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008; Polat ve Çelmeli, 2015; Sevinç, 2006; Şahin vd., 2013; Yeşil Dağlı, 2012), bu çalışmalar genellikle resmi veya özel ana sınıflarında veya anaokullarında yapılmıştır. Üniversite bünyesinde hizmet veren okul öncesi kurumlarında yapılan ulusal bir çalışmaya rastlanmamıştır. Üniversite bünyesindeki okul öncesi kurumları hem veli profilleri hem işleyişine ve denetimine dair kanun ve yönetmelikleri, hem de müfredatları açısından farklılık göstermektedir. Örneğin, üniversite bünyesindeki kurumlara çocuklarını gönderen veliler, çoğunlukla kurum çalışanı olduğu için eğitim ve gelir düzeyi orta veya yüksek olan kişilerdir. Ayrıca, velilerin bir kısmını akademisyenler oluşturmaktadır. Bu veli profili bazen velinin her şeyi bildiğini iddia etmesinden dolayı öğretmen-veli arasında çatışmalara sebep olabilir veya kurum memnuniyetleri azalabilir (Yeşil Dağlı ve Ceylan, 2012). Bir diğer husus, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (1984)'nın çıkardığı yönetmeliğin (e) bendine dayanılarak,

"Üniversitede çalışanların okul öncesi çağıdaki ve okul çağındaki çocuklarının çalışma saatleri içinde bakımları ve eğitimlerine yardımcı olmak üzere, kreş, yuva ve benzeri birimler kurmak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla iş birliği yaparak hizmetin en iyi şekilde görülmesini sağlamak"

görevi Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Başkanlığı'na verilmiş olup; bütçesi ve personel ve öğretmen alımı kriterleri Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde hizmet veren kurumlardan farklıdır. Mesela, üniversitedeki kurumlarda çalışan öğretmenlerin Lisans mezunu olması şartı aranmaz. Bu farklılıklar çoğaltılabilir. Sonuç olarak, genellemek mümkün olmamakla birlikte, araştırmanın sonuçları üniversite bünyesi altındaki okul öncesi kurumlarındaki velilerin görüşlerine ışık tutması açısından önemlidir.

Bu araştırmanın sonuçlarının kanun yapımcılar ve kanun uygulayıcılar açısından da önemi vardır. Ebeveynlerin mevcut kurumu seçme sebepleri düşünüldüğünde; yani hem yakın hem güvenilir hem de fiyatı uygun bir kurum bulmak, ayrıca çocuklara iyi bir eğitim verilen, çocukların gelişimlerini destekleyen veli-öğretmen etkileşiminin yeterli olduğu bir okul öncesi eğitim kurumu her velinin isteyeceği, ideal bir kurum özelliği taşımaktadır. Bu durum, hem çocuk gelişimi ve eğitimini destekleyici, hem de kadınların çalışma hayatına katılmasını ve verimli olarak çalışmasını sağlayıcı bir özellik taşımaktadır. Dolayısıyla, kanun yapımcıların, bütünsel olarak bu faydalara erişilebilmesi için iş yerlerinde veya işyerlerine yakın alanlarda hem ebeveynlerin ihtiyaçlarını karşılayan, ücreti uygun ve güvenilir hem de çocukların gelişim ve eğitimlerini destekleyen yüksek nitelikli kurumlar açılması yönünde girişimleri artırmaları çok önemlidir. Ayrıca, işyerlerinin çocuk bakım hizmeti veren nitelikli kurumlara sahip olmaları teşvik edilmelidir.

Hem bu araştırma sonuçlarına bakılarak hem de özellikle literatürdeki eksikliklere bakılarak araştırmacılara şu önerilerde bulunmak mümkündür. Mevcut çalışmadan yola çıkılarak, ailelerin okul öncesi dönemdeki çocuklara bakım türü seçerken, aile, kurum veya çocuğa ait hangi değişkenlerin seçilen çocuk bakım türünü yordadığına yönelik ulusal çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca, böyle çalışmaların uzantısı olarak hangi bakım türlerinin çocukların okula hazırbulunuşluklarını ve gelişimlerini nasıl etkilediği de araştırılmalıdır.

Bu çalışmada çocuklarını üniversite bünyesinde hizmet veren iki okul öncesi eğitim kurumuna gönderen ebeveynlerin çocuklarını kreşe gönderme sebepleri, çalışma yapıldığı esnada kullandıkları kurumu seçme sebepleri ve bu kurumdan memnun oldukları ve kurumun geliştirilmesini istediği yönleri incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre veliler kurum bakımına çocuklarının öncelikle mutlu olması ve sosyalleşmesi, daha sonra da iyi bir eğitim alması için seçmişlerdir. Ebeveynler için okul öncesi kurumunun kendi çalıştıkları kurumda bulunması ve dolayısıyla yakınlığı, fiyatı ve çalışanlara güven duymaları kullandıkları kurumu tercih sebebi olarak ortaya çıkmış olup, öğretmenlerin çocuklara ilgi ve yaklaşımından ve velilerin öğretmenlere kolayca ulaşılabilir olmasından memnun olmuşlardır. Ebeveynler, çocuklarına verilen eğitimin daha bireysel olmasını, kurumun ev ortamına benzer bir ortam olmasını, daha çok oyun ve hareket sağlanmasını ve günlük rutin ve faaliyetler hakkında bilgilendirme yapılmasını istemiştir. Bu bulguları genellemek mümkün olmamakla birlikte, literatür ile de uyumlu olması sebebiyle, pek çok ebeveynin bu bağlamdaki görüşleri ile örtüştüğü söylenebilir. Araştırmanın sonuçları, kurumların yasal düzenlemesi, işleyiş ve eğitiminden sorumlu olanlar için ışık tutucu niteliktedir.

Kaynakça

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2015). Özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerinin kuruluş ve işleyiş esasları hakkında yönetmelik. *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 29332. Tarih: 30 Nisan 2015. <http://resmigazete.gov.tr/default.aspx#> sayfasından erişilmiştir.
- Aktaş-Arnas, Y. (2002). Velilerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 24-36.
- Argon, T., & Akkaya, M. (2008). Ebeveynlerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 413-430.
- Bromer, J., & Henly, J.R. (2009). The work-family support roles of child care providers across settings. *Early Childhood Research Quarterly*, 24, 271-288.
- Carneiro, A., Dias, P., & Soares, I. (2016). Risk factors for internalizing and externalizing problems in the preschool years: Systematic literature review based on the child behavior checklist 1½-5. *Journal of Child and Family Studies*, 25(10), 2941-2953.
- Chaudry A., Henly J., & Meyers M. (2010). *Conceptual frameworks for child care decision-making* (ACF-OPRE White Paper) Washington, DC: Office of Planning, Research and Evaluation, Administration for Children and Families, U.S. Department of Health and Human Services.
- Child Trends Data Bank. (2013) Child care: Indicators on children and youth. Retrieved from http://www.childtrends.org/wp-content/uploads/2012/07/21_Child_Care.pdf.

- Creswell, J.W. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among the Five Approaches*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Cryer, D., & Burchinal, M. (1997). Parents as child care consumers. *Early Childhood Research Quarterly, 12* (1), 35-58.
- Early, D. M., & Burchinal, M. R. (2001). Early childhood care: Relations with family characteristics and preferred care characteristics. *Early Childhood Research Quarterly, 16*, 475-497.
- Fuller, B., Holloway, S. D., & Liang, X. (1996). "Family selection of child-care centers: The influence of household support, ethnicity, and parental practices." *Child Development, 67*(6), 3320-3337.
- Fram, M. S., & Kim, J. (2008). Race/ethnicity and the start of child care: A multi-level analysis of factors influencing first child care experiences. *Early Childhood Research Quarterly, 23*, 575-590.
- Gamble, W. C., Ewing, A. R., & Wilhlem, M. S. (2009). Parental perceptions of characteristics of non-parental child care: belief dimensions, family and child correlates. *Journal of Child and Family Studies, 18*(1), 70-82.
- Hofferth, S. L., & Wissoker, D. A. (1992). "Price, quality, and income in child care choice." *Journal of Human Resources, 27*(1), 70-111.
- Huston, A.C., Chang, Y.E., & Gennetian, L. (2002). Family and individual predictors of child care use by low-income families in different policy contexts. *Early Childhood Research Quarterly, 17*, 441-469.
- Johansen, A. S., Leibowitz, A., & Waite, L. J. (1996). "The importance of child-care characteristics to choice of care." *Journal of Marriage and the Family, 58*(3), 759-772.
- Johnson, A. D., Padilla, C., & Votruba-Drzal, E. (2017). Predictors of Public Early Care and Education Use among Children of Low-Income Immigrants. *Children and Youth Services Review, 73*, 24-36. <http://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2016.11.024>
- Kim, J., & Fram, M. S. (2009). "Profiles of choice: Parents' patterns of priority in child care decision-making." *Early Childhood Research Quarterly, 24*(1), 77-91.
- Leslie, L. A., Ettenson, R., & Cumsille, P. (2000). Sselecting a child care center: What really matters to parents? *Child and Youth Care Forum, 29*(5), 299-322.
- Lester, S. (1999). *An Introduction to Phenomenological Research*. Taunton UK, Stan Lester Developments. https://www.researchgate.net/profile/Stan_Lester/publication/255647619_An_introduction_to_phenomenological_research/links/545a05e30cf2cf5164840df6.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Li-Grining C. P., & Coley R. L. (2006). Child care experiences in low-income communities: Developmental quality and maternal views. *Early Childhood Research Quarterly, 21*(2), 125-141.
- McLeod, B. D., Sutherland, K. S., Martinez, R. G., Conroy, M. A., Snyder, P. A., & Southam-Gerow, M. A. (2017). Identifying common practice elements to improve social,

- emotional, and behavioral outcomes of young children in early childhood classrooms. *Prevention Science*, 18(2), 204-213.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği. *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 29072. Tarih: 26 Temmuz 2014. <http://resmigazete.gov.tr/default.aspx# sayfasından erişilmiştir>.
- Mensing, J. F., French, D. Fuller, B., & Kagan, S. L. (2010). Child care selection under welfare reform: how mothers balance work requirements and parenting, *Early Education and Development*, 11(5), 573-595. doi: [10.1207/s15566935eed1105_3](https://doi.org/10.1207/s15566935eed1105_3)
- Peyton V., Jacobs A., O'Brien M., & Roy C. (2001). Reasons for choosing child care: associations with family factors, quality, and satisfaction. *Early Childhood Research Quarterly*, 16(2), 191-208.
- Planty, M., Hussar, W., Snyder, T., Provasnik, S., Kena, G., Dinkes, R., vd. (2008). The condition of education 2008 (NCES 2008-031). Washington, DC: National Center for Education Statistics, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education.
- Şahin, B. K., Sak, R., & Şahin, İ. T. (2013). Parents' views about preschool education. 2nd Cyprus International Conference on Educational Research. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 89, 288 -292.
- Shepherd, W., & Eaton, J. (1997). Creating environments that intrigue and delight children and adults. *Child Care Information Exchange*, 9, 42-47.
- Şimşek, Z. C., & İvrendi, A. (2014). Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 240-254.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2017a). İstatistiklerle aile, 2016. *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*. Sayı: 24646. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24646> sayfasından erişilmiştir.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2017b). Aile yapısı araştırması, 2016. *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*. Sayı: 21869. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21869> sayfasından erişilmiştir.
- Van Manen, M. (1990). *Research lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy*. London, ON: The Althouse Press.
- Vandenbroeck, M., De Visscher, S., Van Nuffel, K., & Ferla, J. (2008). Mothers' search for infant child care: The dynamic relationship between availability and desirability in a continental European welfare state. *Early Childhood Research Quarterly*, 23, 245-258.
- Walker, S. K., & Reschke, K. L. (2004). Child care use by low-income families in rural areas: A contemporary look at the influence of women's work and partner availability. *Journal of Children & Poverty*, 10(2), 149-167.
- Weinraub, M., Shlay, A. B., Harmon, M., & Tran, H. (2005). Subsidizing child care: How child care subsidies affect the child care used by low-income African American families. *Early Childhood Research Quarterly*, 20, 373-392.

- Yesil-Dagli, U. (2011). Center-based childcare use by Hispanic families: Reasons and predictors. *Children and Youth Services Review, 33*(7), 1298-1308.
- Yeşil Dağlı, Ü. (2012). Çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden velilerin önem verdikleri kurum özellikleri. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 7*(2), 266-286.
- Yeşil Dağlı, Ü., & Ceylan, R. (2012). University childcare teachers' perceptions, beliefs, and thoughts about their profession and jobs: A Turkish case. *European Journal of Educational Research, 1*(3), 225-240.
- Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı. (1984). Yükseköğretim kurumlarının mediko - sosyal sağlık, kültür ve spor işleri dairesi uygulama yönetmeliği. *Resmi Gazete*, Sayı: 18301. Tarih: 3 Şubat 1984. <http://resmigazete.gov.tr/default.aspx# sayfasından erişilmiştir>.